

Knut Hamsun

Viktorie

Milostný příběh

Překlad: Vojtěch Hrubý, 2006

Ilustrace: Jan Hrubý, 2006

Kapitola I

Mlynářův syn šel a přemýšlel. Byl to čtrnáctiletý silný chlapík hnědý od sluníčka a větru a plný rozličných nápadů.

Až bude dospělý, chtěl by vyrábět zápalky. Je to tak strašně nebezpečné, měl by prsty od síry a nikdo by se s ním neodvažoval pozdravit. Budil by respekt u kamarádů kvůli svému ošklivému řemeslu.

Staral se v lese o své ptáčky. Znal je přece všechny, věděl, kde mají svá hnízda, rozuměl jejich zpěvu a odpovídal jim všelijakým voláním. Už vícekrát jim dal kuličky těsta z mouky z otcova mlýna.

Všechny tyto stromy podél cesty byly jeho dobří známí. Na jaře jim upouštěl mízu a v zimě jim byl tatínkem, pomáhal jim od sněhu a rovnal jim větvičky. A ani nahoře v granitové jeskyni mu nebyl žádný kámen cizí. Vytesával do nich písmena a značky, zvedal je a rovnal je jako obec okolo faráře. Podivuhodné věci se děly v této staré granitové jeskyni.

Zabočil z cesty a přišel dolů k rybníku. Mlýn pracoval. Obklopil ho mohutný těžký hukot. Rád tu chodíval a mluvil nahlas sám se sebou. Každá kapička vody měla svůj život, který stál za řeč. Za stavidlem padala voda přímo dolů jako bílé plátno, které visí na sušáku. V dolním rybníčku za záhybem byly ryby. Často tam stával se svým prutem.

Až bude dospělý, bude potápěčem. To by chtěl. Potápěl by se do moře z paluby lodi a přicházel by dolů do cizích království a zemí, kde rostou velké podivuhodné lesy. Na dně stojí korálový zámek. Princezna na něj mává: Pojd dál!

V tom slyší za sebou své jméno. Otec stál za ním a volal na něj Johanne.

Přišla ti zpráva ze Zámku. Máš převézt mladé na lodi na ostrov.

Rychle spěchal k Zámku. Mlynářova syna čekala nová veliká služba.

Panské sídlo vypadalo v zelené krajině jako malý zámek, ano, jako neuvěřitelný palác v samotě. Byla to bíle natřená, dřevěná budova s mnoha okny na stěnách i na střeše a vždy, když tu byli hosté, vlála na kulaté věži vlajka. Lidé ho nazývali Zámek. Na jedné straně panského sídla byla zátoka, na straně druhé velký les. V dáli byly viděl statky.

Johannes přišel k přístavišti a pomohl mladým do člunu. Už je znal z dřívějších, byly to děti zámeckého pána a jejich přátelé z města. Všichni měli vysoké boty, takže mohli brodit. Jen Viktorie měla malé střevíčky a navíc jí nebylo více než deset let, takže ji musel někdo vynést z lodi na ostrov.

Mohu tě přenést? zeptal se Johannes.

To musím já! řekl Otto, mladík z města v konfirmantském věku, a vzal ji do náruče.

Johannes stál a díval se, jak je Viktorie nesena na souš a jak děkuje. Pak se Otto obrátil:

A teď dobře hlídej člun,—jak se vlastně jmenuje?

Johannes, odpověděla Victoria. Ano, bude hlídat člun.

Zůstal na místě. Ostatní šli dále na ostrov s košíky na vajíčka v rukou. Chvilku stál a dumal. Rád by šel s ostatními. Člun by se mohl vytáhnout na souš. Příliš těžký? Nebyl moc těžký. Opřel svou sílu do člunu a kousek ho povytáhl.

Slyšel vzdalující se smích a rozhovor mladé společnosti. Dobře. sbohem, zatím. Ale přeci ho mohli vzít sebou. Mohl je přivést k ptačím hnízdům, k podivuhodné díře v zemi, kde bydlí dravci s chlupy na zobáku. Jednou tam viděl i lasičku.

Stáhnul člun do vody a vydal se veslovat na druhou stranu ostrova. Vesloval dobrý kus, když na něj někdo zavolał:

Vesluj zpátky. Plašíš ptáky.

Jen jsem vám chtěl ukázat, kde bydlí lasička, odpověděl tázavě. Chvilku čekal. A taky bychom mohli vykouřit hadí hnízdo. Mám s sebou zápalky.

Nikdo mu neodpověděl. Tak obrátil člun a vesloval zpátky. Vytáhl člun na souš.

Až bude dospělý, koupí si od sultána ostrov a zakáže všem na něj vstup. Dělostřelecká loď bude střežit jeho pobřeží. Přijde otrok a ohlásí: Vaše milosti, leží tu převrácená loď, mladí lidé v ní umírají. Nech je umřít, odpovídá. Vaše milosti, volají o pomoc, ještě je můžeme zachránit a je tam také bíle oděná žena. Zachraňte je! přikazuje hromovým hlasem. A pak vidí zámeckou dceru opět po mnoha letech, Viktorie mu padá k nohám a děkuje mu za svou spásu. Není zač, byla to moje povinnost. Jděte kam chcete v mé zemi. A nechá otevřít brány svého zámku pro hosty. Tři sta hnědých otrokyň zpívá a tančí celou noc. Ale když se zámecké děti chystají odejít, Viktorie nemůže, vrhá se před ním do prachu a nařiká, protože ho miluje. Nechte mě tu zůstat, neodhánějte mě pryč, Vaše milosti, nechte mě stát se jednou z vašich otrokyň. . .

Rychle se vydává do nitra ostrova, prodchnutý pohnutím. Ano, osvobodím zámecké děti. Kdo ví, třeba se teď na ostrově ztratily. Možná se Viktorie zasekla mezi dva kameny a nemůže se vyprostit. Stálo by ho to jen napřáhnout svou ruku a vysvobodit ji.

Ale děti se na něj dívají překvapeně. Opustil člun?

Svěřil jsem člun do tvého opatrování, řekl Otto.

Mohl bych vám ukázat, kde jsou maliny? zeptal se Johannes.

Ticho ve společnosti. Viktorie se chytla slova.

Ne? Kde jsou?

Ale pán z města se hned obořil:

Tím se teď nebudeme zdržovat.

Johannes řekl:

Vím také, kde jsou mušle.

Další ticho.

Jsou v nich perly? zeptal se Otto.

Co kdyby tam byly! řekla Viktorie.

Johannes odpověděl, že ví, že tam nejsou. Ale mušle jsou až dál v bílém písku. Člověk musí mít člun a potápět se pro ně.

Plán byl všeobecně zamítnut a Otto řekl:

Ano, ty bys byl ale dobrý potápěč.

Kdybyste chtěli, vylezl bych nahoru a svalil bych velký kámen do moře, řekl.

Pročpak?

Jen tak. Ale mohli byste se na to dívat.

Ale ani tento nápad nebyl přijat. Johannes zahanbeně mlčel. Tak se vydal hledat vajíčka daleko od ostatních, na druhou stranu ostrova.

Když se celá společnost opět sešla u člunu, měl Johannes mnohem více vajíček než ostatní. Opatrně je nesl v čepici.

Jak je možné, že jsi jich našel tolik? zeptal se pán z města.

Vím, kde jsou hnízda, řekl Johannes šťastně. Nyní je dám k tvým, Viktorie.

Počkej! křikl Otto, pročpak to?

Všichni se na něj dívali. Otto ukázal na čepici a zeptal se:

Kdo mi zaručí, že je ta čepice čistá?

Johannes mlčel. Jeho štěstí bylo pryč. Vydal se s vajíčky zpátky na ostrov.

Co s ním je? Kam jde? netrpělivě se ptá Otto.

Kam jdeš, Johanne? volá Viktorie a běží za ním.

Zastavil se a smutně povídá:

Vrátím vajíčka zpátky do hnízd.

Chvilku stáli a dívali se na sebe.

A odpoledne půjdu do jeskyně.

Neodpověděla.

Mohl bych ti jeskyni ukázat.

Ano, ale moc se bojím, odpověděla. Říkal jsi, že je tam tak temno.

Johannes se přes svůj zármutek usmál a směle řekl:

Ano, ale já budu přeci s tebou.

Ve všech svých dnech si hrál nahoře ve staré granitové štolě.

Lidé ho slýchávali povídat si a pracovat tam nahoře zcela samotného, občas býval farářem a prováděl bohoslužby.

Toto místo bylo už dlouho opuštěné. Teď tu na kamenech rostl lišejník, všechny známky lidské činnosti téměř zmizely. Ale uvnitř v tajemné díře mlynářův syn poklidil a vyzdobil ji svým uměním. Bydlel tu jako vůdce nejkrutější bandy lupičů na světě.

Zazvonil na stříbrný zvon. Trpaslík s diamantovou sponou na čepici přiskáče. Je to služebník. Uklání se až k prachu. Až přijde princezna Viktorie, přived' ji sem. Trpaslík se opět uklání a mizí. Johannes se pohodlně usadí do měkkého divanu a přemýšlí. Sem ji posadí a dá jí cenné dary ze zlata a stříbra. Oslivý oheň vzplane v jeskyni. Uvniř ji přivede za zlatý brokát a dvanáct jezdců bude stát na stráži. . .

Johannes se zvedá, vylézá z jeskyně a poslouchá. Dole na cestě šustí větvičky a křoví.

Viktorie! křičí.

Ano, odpovídá.

Jde jí naproti.

Skoro se neodvažuji, říká Viktorie.

Krčí rameny a odpovídá.

Právě jsem tam byl. Jdu odtamtud.

Jdou do jeskyně. Ukazuje jí, aby si sedla na kámen.

Na tomto kameni seděl obr.

Ne, nemluv dál, nevyprávěj mi to. Nebál ses?

Ne.

Ale říkal jsi, že měl jen jedno oko. Jen trollové mají jedno oko.

Johannes se zamyslel.

Měl dvě oči, ale na jedno byl slepý. Sám mi to řekl.

A co říkal dál? Ne, neříkej to.

Zeptal se, jestli bych u něj chtěl pracovat.

To bys přeci nechtěl. Bůh tě ochraňuj.

Neřekl jsem ne.

Jsi blázen! Chtěl bys být zavřený v hoře?

Ano, nevím. Na zemi je také tolik zla.

Pauza.

Od té doby, kdy přijeli kamarádi z města, jsi stále s nimi.

Další pauza.

Johannes pokračuje:

Jsem mnohem silnější než ostatní, abych tě uzvedl a vynesl z člunu. Jsem si jist, že bych tě dokázal držet celou hodinu. Podívej.

Vzal ji do náruče a zvedl ruce. Chytla se ho kolem krku.

Už mě nemusíš držet.

Posadil ji. Řekla:

Ale Otto je také silný. A také se už pral s dospělými.

Johannes se nejistě zeptal:

S dospělými?

Ano, to ano. Ve městě.

Pauza. Johannes přemýšlí.

Ano, to nic není. Vím, co udělám.

Co uděláš?

Dám se k obrovi.

Ne, jsi blázen, slyšíš! křičí Viktorie.

Ano, jsem docela rád. Udělám to.

Viktorie přemýšlí o cestě ven.

Kdo ví, jestli ještě vůbec přijde.

Johannes odpovídá:

Přijde.

Sem? ptá se hned Viktorie.

Ano.

Viktorie se zvedá a odchází k východu.

Pojďme raději zase ven.

Žádný spěch, říká Johannes. Sám zbledl. Nepřijde dřív než tuto noc. O půlnoci.

Viktorie se uklidnila a chtěla si opět sednout. Ale Johanna bolí zlo, které sám vyvolal a zdá se mu příliš nebezpečné zůstat v jeskyni.

Jestli už chceš konečně ven, tak mám kámen se tvým jménem. Ukáži ti ho. Lezou ven z jeskyně a hledají kámen. Viktorie je pyšná a šťastná. Johannes je dojatý, téměř vzlyká a říká:

Kdykoliv se na něj podíváš, vzpomeneš si na mě, až budu pryč. Vzpomeň si na mě přátelskou myšlenkou.

Ano, odpovídá Viktorie. Ale vrátíš se, vid'?

Bůh ví. Ne, spíše ne.

Vydali se k domovu. Johannes skoro brečí.

Ano. Sbohem, říká Viktorie.

Ne, mohu jít s tebou o kousek dál.

Rozhořčilo ho, že se s ním mohla tak bezcitně rozloučit. Vneslo to hněv do jeho rozbolavělé duše. Zastavil se a řekl Naštvaně: Ale to ti řeknu, Viktorie, nikdy nenajdeš nikoho, kdo by k tobě byl tak milý jako já. Jen to bych ti chtěl říct.

Ano, ale Otto je také milý, namítla.

Ano, vezmi si ho.

Šli mlčky několik kroků.

Dostanu také něco velkolepého. Neměj strach. Protože ještě nevíš, co dostanu za odměnu.

Ne. Co dostaneš za odměnu?

Polovinu království.

To tedy budeš mít hodně!

A také dostanu princeznu.

Viktorie se zastavila.

To není pravda, že?

Ale ano.

Pauza. Viktorie říká k sobě:

Kdo ví, jak vypadá.

Bůh tě ochraňuj. Je krásnější než všichni lidé na zemi. To přeci víš.

Viktorie zůstává skloněná.

Opravdu ji dostaneš?

Ano, bude to tak. Ale když už je Viktorie opravdu pohnutá, dodává:

Ale může se stát, že se jednou vrátím, že si udělám výlet zpátky na zem.

Nevezmeš ji s sebou, vid? K čemu bys ji měl?

Ne, mohu přijít sám.

Slíbíš mi to?

To ti slibuji. Ale proč se o to vlastně staráš?

To neříkej, poslyš, odpovídá Viktorie. Jsem si jistá, že tě nemá tak ráda jako já.

Teplý závan se rozlil do jeho mladého srdce. Padl by na zem z radosti nad jejími slovy. Neodvažoval se na ni podívat, hleděl do dále. Vzal ze země větvičku, ohlodal z ní kůru a udeřil s ní do ruky. Nakonec začal ve své rozpačitosti pískat.

Už musím jít domů, řekl.

Ano, sbohem, odpověděla a podala mu ruku.

Kapitola II

Mlynářův syn odjel. Byl dlouho pryč, chodil do školy a hodně se učil, rostl, stal se velkým a silným a vyrazilo mu chmýří nad ústy. Do města bylo velmi daleko, cesta tam a zpět byla tak drahá, že ho šetřivý mlynář držel ve městě celé roky. Celou dobu se učil.

Ale teď už z něj byl dospělý muž, bylo mu osmnáct, dvacet let.

Jednoho odpoledne na jaře vystoupil na zem z parníku. Na Zámku vlála vlajka, protože tou samou lodí přijížděl domů i syn zámeckého pána. Ze Zámku byl pro něj poslán vůz. Johannes pozdravil zámeckého pána, paní a Viktorii. Jak velká a vysoká byla Viktorie. Neodpověděla mu na pozdrav.

Smekl ještě jednou a uslyšel ji, jak se ptá bratra:

Ty, Ditlefe, kdo je to ten, který zdraví?

To je Johannes, mlynářovic Johannes.

Pohlédla na něj, ale teď už se ostýchal pozdravit znovu. Vůz odjel.

Johannes se vydal domů.

Panebože, jak směšná a malá byla sednice. Nemohl vzpříma projít dveřmi. Rodiče ho přivítali sklenkou páleky. Byl silně pohnutý. Všechno mu bylo tak dojemné a drahé. Rodiče ho přijali vřele, podali mu ruku a popřáli mu šťastný návrat domů.

Ještě téhož odpoledne se šel kolem porozhlédnout. Byl u mlýna, v jeskyni, navštívil svá rybářská místa, melancholicky naslouchal svým ptákům, kteří si už stavěli svá hnízda v korunách stromů a létali nad mraveništěm. Mravenci byli pryč, mraveniště vymřelo. Zašťoural v něm, byl tam mrtvo. Cestou si všiml, že mnoho stromů v lese zámeckého pána bylo pokáceno.

Poznáváš to tu? Zeptal se žertem otec. Potkal jsi své drozdy?

Už tu nic nepoznávám. Les je vykácený.

Je to les zámeckého pána, odpověděl otec. Neměli bychom počítat jeho stromy. Každý může potřebovat peníze. Zámecký pán potřebuje hodně peněz.

Dny přicházely a plynuly. Milé a drahé dny. Podivuhodné dny v samotě plné matných vzpomínek z dětských let, návrat k zemi, nebi, vzduchu a horám.

Šel po cestě k Zámku. Ráno ho bodla vosa, takže měl oteklý horní ret. Jestliže někoho potká, pozdraví a půjde dál. Nikoho nepotkal. V zahradě Zámku uviděl paní. Když se blížil smekl a pozdravil. Byla to zámecká paní. Ještě stále cítil rychlý tep, když šel kolem Zámku, jako za starých časů. V jeho krvi byl stále respekt k velkému domu, k mnoha oknům, k vysoké, přísné postavě zámeckého pána.

Šel k přístavišti.

Náhle potkal Viktorii a Ditlefa. Bylo mu úzko, už aby byl od nich pryč. Nevíc měl opuchlý ret. Zrychlil krok, aby byl rychle pryč. Už z velké dálky pozdravil a

nesl svou čepici v rukou. Oba ho tiše pozdravili a kráčeli dál. Viktorie se po něm poohlédla. Její výraz v obličejí se trochu změnil.

Johannes se vydal k přístavišti. Popadl ho neklid, jeho krok byl nervózní. Přemýšlel, jak velká teď byla Viktorie, docela dospělá, krásnější než kdy před tím. Její obočí nad nosem téměř srůstala, byla jako ze sametu. Oči byly temnější, hluboce modré.

Když šel domů, vydal se cestou která vedla lesem okolo zámecké zahrady. Nikdo by neřekl, že šel zámeckým v patách. Došel na kopec, našel si velký kámen a posadil se. Ptáci divoce a vášnivě zpívali, vábili se, hledali jeden druhého, létali s větvičkami v zobáku. Ve vzduchu se vznášela sladká vůně hlíny, tlejícího listí a rašících stromů.

Dostal se Viktorii do cesty. Přešla na jeho stranu.

Popadla ho beznadějná zlost. Přál si být daleko odsud. Samozřejmě si musela tentokrát myslet, že ji sledoval. Měl by znovu pozdravit? Snad by se mohl dívat na druhou stranu. Mimo to měl to bodnutí od vosy.

Když přišla blíž, vstal a smekl. Usmála se a přikývla.

Dobrý večer. Vítejte doma, řekla.

Najednou se zdálo, jako by se její rty zachvěly. Ale hned se uklidnila.

Řekl:

Vypadá to trochu zvláštně. Ale nevěděl jsem, že jsi tady.

Ne, to jste nevěděl. To byl můj nápad. To mě napadlo jít sem.

Aj, řekl „jsi“!

Jak dlouho se zdržíte doma? zeptala se.

Na prázdniny.

Ztěžka jí odpověděl, najednou mu byla tak vzdálená. Proč s ním vlastně mluvila?

Ditlef říká, že jste velmi pilný, Johanne. Máte dobré známky. A také říká, že píšete básně, že ano.

Odpověděl krátce a vyhýbavě.

Ano, to se rozumí. Dělaží to všichni.

Teď už snad brzy půjde. Mlčela.

Jak vidíte, bodla mě dnes vosa, řekl a ukázal na ústa. Proto tak vypadám.

Byl jste příliš dlouho pryč. Vosy vás už neznají.

Bylo jí zcela lhostejné, zda mu vosa znetvořila tvář, nebo ne. Ano. Stála tu, točila si červeným paraplem se zlatou rukojetí a nic se jí netýkalo. Už přece nesl milou slečnu několikrát v náručí.

Už nepoznávám vosy, odpověděl. Dříve jsme byli přátelé.

Nepochopila jeho skrytý význam. Neodpověděla. Byl v tom takový skrytý význam.

Už tu nic nepoznávám. I les je vykácený.

Malý tah přeběhl po jejím obličejí.

Takže tu asi nemůžete psát básně. Pomyslete, co kdybyste jednou napsal báseň jen pro mě. Ne, co to říkám. Vidíte, jak málo tomu rozumím.

Díval se do země. Rozhněvaný a mlčenlivý. Dělal si z něj blázny. Říkala píchavá slova a sledovala, jak zapůsobí. Promiňte, nepsal jen básně. Také četl více než ostatní.

Ano, ještě se určitě potkáme. Zatím sbohem.

Smekl a šel, aniž by něco řekl.

Měla by vědět, že všechny básně psal pro ni, všechny, i ty k noci a lesním vílám. Nikdy se to nedozví.

V neděli přišel Ditlef a chtěl, aby ho převezl na ostrov. Opět budu veslař, pomyslel si. Tedy šel. V přístavu bylo několik lidí na sváteční porcházce, ale jinak tu byl klid. Slunce teple zářilo na modré obloze. Těžké tóny se ozývaly z dálky. Přicházely z vody. Od ostrůvků se přihoupala poštovní loď s hudbou na palubě.

Johannes uvolnil člun a posadil se k veslům. Měl tohoto slunného dne slabou a rozkolísanou náladu. Plynula k němu hudba z lodi a obraz krásných květin.

Proč nepřišel Ditlef? Stál na pobřeží a díval se na lidi na lodi. Johannes nechtěl čekat dlouho u vesel. Obrátil člun a vydal se ke břehu.

Pak najednou uviděl cosi bílého před očima a uslyšel žbluňknutí. Zoufalý, mnohohlasý křik se ozýval z lodi a z pobřeží. Mnoho rukou a očí ukazovalo na ono místo, kde to bílé zmizelo pod hladinou. V tom hudba ztichla.

Johannes byl okamžitě na místě. Jednal zcela instinktivně. Bez přemýšlení, bez rozhodování. Neslyšel, že matka na lodi křičí: moje holčička, moje holčička! Už se neohlížel na lidi. Skočil ještě dál od člunu a potopil se.

Chvilí byl pryč, snad minutu. Bylo vidět, jak se voda vaří tam, kde se potopil. Všichni pochopili, že pracuje. Na lodi bylo slyšet nářek.

Potopil se znovu, ještě o kousek dál, několik sáhů od místa tohoto neštěstí. Lidé na něj křičeli a zuřivě ukazovali: Ne, stalo se to tady, stalo se to tady!

Potopil se znovu.

Další děsivý okamžik. Žena na lodi neustále křičela a muž lomil rukama. Další muž skočil z paluby—kormidelník, který ze sebe strhl košili a boty. Horlivě vyhledal místo, kde holčička zmizela, a všichni do něj vkládali svou naději.

Pak se objevila Johannova hlava nad hladinou. Ještě jednou na dlouho zmizel mnoho sáhu od místa dopadu. Ztratil svou čepici a jeho hlava se leskla jako tuleň. Ukázalo se, že cosi našel. Ztěžka plaval, jeho jedna ruka byla jakoby svázaná. Za okamžik cosi držel v zubech. Celý uzlíček. To byla ta nešťastnice. Křik z lodi a z pobřeží se změnil. Musel to snad slyšet i kormidelník, vynořil se a rozhlížel se kolem.

Konečně Johannes dosáhl na člun, který zatím odplul. Položil holčičku na palubu a sám vylezl do člunu. To vše se odehrálo bez přemýšlení. Lidé ho viděli

sklánět se nad holčičkou. Roztrhl ji šaty na zádech. Chopil se vesel a rychle plul k lodi. Holčičku vynesli na palubu a ozvalo se několikanásobné radostné hurá.

Jak jste věděl, že musíte hledat tak daleko? zeptal se ho někdo.

Řekl:

Znám dno. Je tu silný proud. Věděl jsem to.

Jeden pán se přihrnul k kraji lodi. Byl bledý jako smrt a zoufale se usmíval. Jeho oči byly plné slz.

Pojďte na palubu, na okamžik! křičí. Chci vám poděkovat. Dlužíme vám mnoho díky. Jen na okamžik.

A pán se vzdálil od zábradlí, bledý jako smrt.

Dveře se otevírají a Johannes stojí na palubě.

Nezůstal tam dlouho. Uvedl své jméno a adresu. Jedna žena objala svého mokrého muže. Bledý, vzrušený muž mu dal do ruky své hodinky. Johannes vstoupil do kajuty, kde dva muži pracovali na utopené dívce. Řekli: Už přichází k sobě, srdce tepe! Johannes se dívá na malou, nemocnou, blondatou holčičku v krátkých červených šatech roztržených na zádech. Jeden muž mu nasadil na hlavu klobouk a Johannes odešel.

Ani nevěděl, jak se vlastně dostal na břeh a jak vytáhl člun. Slyšel ještě jednou ze všech stran volat hurá. Hudba slavnostně hrála a loď se vydala na cestu. Příjemná studená a sladká vlna mu proběhla od shora dolů celým tělem. Usmíval se a pohyboval rty.

Takže z dnešního výletu asi nic nebude, že, řekl Ditlef. Vypadal nespokojeně.

Viktorie přišla a zrychla řekla:

Ne, jsi blázen? Musí jít domů a převléknout se.

Takové starosti, vždyť je mu devatenáct.

Johannes se vydal pěšky domů. Ještě teď mu zněla v uších hudba a volání hurá. Byl silně pohnutý. Šel okolo domu a ke své granitové jeskyni. Tam si našel pěkné místo, kde slunce pářilo. Z jeho oblečení se pářilo. Posadil se. Bláznivý a spokojený neklid ho donutil vstát a procházet se kolem. Byl tak plný štěstí. Padl na kolena a horkými slzami děkoval Bohu za tento den. Ona tam stála. Slyšela volat hurá. Jdi domů a vezmi si suché oblečení, řekla.

Posadil se a ještě mnohokrát se smál tomu jáсотu. Ano. Ona ho viděla dělat tuto práci, tento hrdinský čin. Naplnila ho hrdostí, když přišel s holčičkou ve svých zubech. Viktorie. Viktorie! Věděla, jak nevýslovná je každá minuta v jejím životě? Byl by jejím otrokem, jejím služebníkem, zametal by před ní cestu svými rameny. Líbal by její stěvičky, táhl by její vůz a v zimě lehal u jejích kamen. Do kamen by přikládal pozlacené dřevo, Viktorie.

Rozhlédl se. Nikdo ho neslyšel, byl sám se sebou. Držel v ruce hodinky. Tikaly. Šly.

Děkuji za tento báječný den! Loupal lišejník z kamenů a z padlých větviček. Viktorie se na něj neusmála, to nebyl její zvyk. Jen stála na přístavišti a trochu

červený tón přelétl přes její tvář. Třeba by chtěla jeho hodinky, kdyby by jí je nabídl.

Slunce zapadalo a ochladilo se. Cítil, že je mokrý. Vyskočil a jako blesk běžel domů.

V létě byla na Zámku sešlost. Cizí lidé z města, tanec a smích. A vlajka vlála z kulaté věže ve dne v noci.

Do domu se naváželo seno, ale šťastní mladí lidé neustále jezdili na koních, takže se koně k senu ani nedostali. Na loukách byly ušlapané dlouhé pruhy trávy. Sluhové museli sloužit jako vozkové a kormidelníci.

A ve zlatém sále hrála hudba. . .

Starý mlynář v těchto dnech zastavil mlýn a zamkl dům. Byl dost chytrý. Už se dříve stalo, že přišli rozjaření mladí z města a dělali vylomeniny s jeho pytlí obilí. Noci byly teplé a plné rozličných nápadů. Bohatý úředník z města jednou ve svých mladých letech vzal mlynářovu díži, přinesl v ní mraveniště a vrátil ji na své místo. Teď už byl úředník starý, ale jeho syn Otto přišel na Zámek a zabýval se rozličnými činnostmi. Kolovaly o něm všelijaké zvěsti. . .

Lesem se nesl zvuk kopyt. Mladí ze Zámku si vyjeli. Koně byli lesklí a rozzuření. Jezdci přijeli ke mlýnu, zaklepali bičem a chtěli jet dovnitř. Dveře byly příliš nízké, ale stejně chtěli dovnitř.

Dobrý den, chceme vás pozdravit.

Mlynář se při tomto nápadu pokorně pousmál.

Sesedli z koní, přivázali je a spustili mlýn.

Mlýn je prázdný, křičel mlynář. Rozbijete ho.

Ale nikdo ho neslyšel v kypějícím rámusu.

Johanne! volal mlynář z plných plic k jeskyni.

Johannes šel smutně ke společnosti. Byl strašně bledý a na čele mu vystoupily žíly. Rozpoznal Otta, syna úředníka, který byl v kadetské uniformě. Kromě něj tu byli ještě dva další. Jeden z nich se usmál a pozdravil, protože se chtěl udobřit.

Johannes nekřičel. Ani nemrkl. Šel svým krokem. Šel k Ottovi. V tom uviděl vyjíždět z lesa ještě jednoho jezdce. Byla to Viktorie. Měla zelené jezdecké šaty a jela na bílé zámecké kobyle. Neseskočila, ale prohlížela si všechny tázavýma očima.

Johannes změnil směr, poklonil se, vystoupil na hráz a zavřel stavidlo. Rámus postupně ustal a mlýn se zastavil.

Otto volal:

Ne, nech ho jít! Proč to děláš? Nech mlýn jít, povídám.

To jsi byl ty, kdo spustil mlýn? zeptala se Viktorie.

Ano, odpověděl a usmál se. Proč stojí? Proč nemůže mlít?

Protože je prázdný, odpověděl Johannes, zhluboka se nadechnul a podíval se na něj. Rozumíte? Mlýn je prázdný.

Je přeci prázdný, slyšíš? řekla i Viktorie.

Jak jsem to mohl vědět? zeptal se Otto a smál se. Proč je prázdný, ptám se? To v něm nebylo zrní?

Nasedni, řekl jeden z jeho přátel, aby tomu učinil konec.

Nasedli. Jeden z nich se Johannovi omluvil, když odjížděli.

Viktorie jela poslední. Když byla kus cesty od mlýna, otočila koně a vrátila se zpět.

Mohl byste být tak laskav a poprosit otce o odpuštění? řekla.

Bylo by mnohem vhodnější, kdyby se sám kadet přišel omluvit, odpověděl Johannes.

Ano, samozřejmě. Ale. On je tak plný ideí. . . Jak je to dlouho, co jsem vás viděla naposledy, Johanne?

Pohlédl na ni, jako by zkoumal, jestli dobře slyšel. To zapomněla na minulou neděli, na jeho velký den.

Odpověděl:

Viděl jsem vás v přístavu, v neděli.

Ach ano, odpověděla rychle. Bylo to tak hrdinské, že jste pomohl kormidelníkovi s hledáním. Našli jste přeci tu holčičku.

Odpověděl krátce a uraženě:

Ano, našli jsme tu holčičku.

Nebo to bylo tak, zečala, jako by ji právě něco napadlo, že jste to byl vy sám? Teď už je to jedno. Ano. Doufám, že budete pozdravovat svého otce. Dobrou noc.

Usmála se a přikývla. Vzala za uzdu a odjela. Když byla Viktorie z dohledu, vydal se Johannes za ní rozrušený a neklidný. Našel Viktorii stát samotnou u stromu. Byla opřená o strom a vzlykala.

Spadla? Uhodila se?

Šel přímo k ní a zeptal se:

Stalo se vám něco?

Udělal k němu jeden krok, roztáhla ruce a jasně se na něj podívala. Zastavila se, nechala ruce spadnout a odpověděla:

Ne, nic se mi nestalo. Sesedla jsem a nechala jsem jít kobyly dál. . . Johanne, neměl byste se na mě tak dívat. Stojíte u rybníka a takto se na mě díváte. Co chcete?

Koktal:

Co chci? Nerozumím vám. . .

Jste tu tak široký, řekla a náhle položila dlaň na jeho ruku. Jste tu tak široký, na zápěstí. A jste úplně hnědý od slunce. Oříškově hnědý. . .

Pohnul se. Chtěl ji vzít za ruku. Tu sebrala své šaty a řekla:

Ne, tedy nestalo se mi nic. Jen jsem chtěla jít domů pěšky. Dobrou noc.